

Riktlinjer för strategiområdet Utveckla kapaciteter

Inledning

I den regionala kulturstrategin **En mötesplats i världen** anges Utveckla kapaciteter som ett av fem strategiområden som säger att:

- Västra Götalandsregionens uppgift som samlande och samordnande kraft är central. Den regionala nivån är särskilt lämpad för en samverkande roll och tvärssektoriella lösningar.
- Utveckla kapaciteter innebär att inspirera till och understödja samverkan mellan den kulturella infrastrukturens olika aktörer.
- Kapacitetsutvecklingen sker i form av ekonomiskt stöd, kunskapsförmedling och nätverkande.
- Härigenom bidrar Västra Götalandsregionen till metodutveckling inom samhällsplaneringen som, med utgångspunkt från lokalsamhällets behov och resurser, stärker kulturens möjligheter.

Att utveckla kapaciteter innebär förmåga att kunna genomföra verksamheten i högre utsträckning och på ett bättre sätt. Det kan gälla både deltagare, organisation och verksamhet. Samtidigt förutsätter begreppet att tillgängliga resurser ska tas tillvara effektivt och på bästa sätt. Resurser kan avse finansiella medel, kunskap och kompetens (personal), arbetsmetoder, lokaler, teknik, nätverk samt kulturen i sig.

Omvärldsbeskrivning

Utveckla kapaciteter har särskild relevans i ett samhälle som förändras snabbt under trycket av globaliseringens alla dimensioner – migration, övergången från industrisamhälle till kunskapssamhälle, automatisering och robotisering av arbetslivet, osäkra anställningsförhållanden och fler egenföretagare samt den öppna internationella konkurrensen. Samverkan kan möjliggöra den kraftsamling som behövs för att kunna klara denna utmaning.

Utvecklingen innebär nya krav på att de traditionella kulturverksamheterna öppnar upp för helt nya kulturaktörer att ta plats och placerar kulturen i nya sammanhang. Företag inom sociala medier och interaktiv informationsteknologi har skapat nya möjligheter att verka genom nya produktionsprocesser och kommunikationsmetoder och på samma gång drivit fram djupgående förändringar inom de klassiska konserthusen, museerna och teatrarna. Även på individnivå har utvecklingen inneburit tidigare okända möjligheter att agera inom rollen som prosument (producent och konsument).

Det civila samhällets betydelse för samhällsutvecklingen, och dess samverkan med andra samhällssektorer, uppmärksammas allt mer. Forskning visar att samhällsengagemanget i Sverige är fortsatt högt, men att formerna för hur människor organiserar sig är under snabb förändring. Det blir allt vanligare att utföra ideellt arbete utan att vara medlem i en förening, och den ökande digitaliseringen förenklar möjligheterna till engagemang genom sociala nätverk.

Genom att stimulera samverkan mellan kulturinstitutioner, det fria kulturlivet, det civila samhället och deltagare kan dessa förändringar användas för att stärka och utveckla kulturens infrastruktur i Västra Götaland.

Samverkan i centrum

Samverkan i meningen att flera aktörer arbetar tillsammans för att nå gemensamt uppsatta mål är det centrala verktyget för att utveckla kapaciteter. Denna kan genomföras på olika nivåer, från den lägsta, information, till ökad grad av samverkan genom samråd, därefter dialog och slutligen partnerskap (Europeisk kod för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocesser).

Samverkan tar tid och kräver god planering. En tydlig och effektiv organisation är därför en viktig och ibland avgörande förutsättning för ett lyckat resultat. Samverkan ska bygga på att de olika parterna delar samma mål och ansvaret för att målen uppnås. Viktigt är också att parterna i en samverkan har en god bild av varandras förutsättningar att arbeta för och bidra till det gemensamma målet. Särskilt tydligt är detta mellan offentliga organisationer, det fria kulturlivet och det civila samhället, där grunderna för arbetsinsatserna har helt skilda ekonomiska förutsättningar.

Den viktigaste faktorn för att utveckla kapaciteter är samverkan genom ett gemensamt utnyttjande av befintliga resurser. Samverkan kan innebära kunskapsbyggande, teknisk utveckling och/eller ekonomiskt stöd. Forskning, utveckling och utbildning kan också bidra till att utveckla kapaciteter genom ny kunskap och nya metoder. Teknisk utveckling kan bidra till effektivisering, spridning, demokratisering och innovationsförmåga. Den regionala nivån är särskilt lämpad för samverkande och tvärsektoriella lösningar. Samverkan genom kunskapsbyggande, teknikutveckling och ekonomiskt stöd är viktiga insatser med offentliga organisationer, kulturella och kreativa näringar samt det fria kulturlivet och det civila samhället.

Riktlinjer

Riktlinjerna ska tillämpas generellt för kulturnämndens verksamhet men inte minst för att utveckla den kulturella infrastrukturen i Västra Götaland. Insatserna varierar beroende på verksamhetsområden och associationsform.

Utveckling av kapaciteter i offentliga organisationer

Utveckling av kapaciteter i offentliga organisationer sker främst genom samverkan och samordning.

Önskad effekt: Att uppnå bästa möjliga användning av offentliga resurser.

Metod:

- Utveckla och samordna uppdrag och insatser så att de olika organisationerna verksamheter på ett effektivt, hållbart och långsiktigt sätt samverkar för gemensamma mål (policykapacitet).
- Följa upp att samverkan genomförs (implementeringskapacitet).
- Följa upp att samverkan i uppdragen förvaltas väl i termer av kostnadseffektivitet, relevans och kvalitet (operationell effektivitet).
- Stödja samverkansprojekt med aktörer som är verksamma utanför kulturens kärnområde men som påverkar dess framgång att operera effektivt, hållbart och långsiktigt (tvärssektoriell kapacitet).

Utveckling av kapaciteter inom kulturella och kreativa näringar

Utveckling av kapaciteter inom kulturella och kreativa näringar sker främst genom att skapa gynnsamma miljöer för sektoröverskridande samverkan och kompetensutveckling för att främja entreprenörskap, intraprenörskap och innovation.

Önskad effekt: Kreativa, livskraftiga och hållbara kulturella och kreativa näringar i Västra Götaland.

Metod:

- Främja sektoröverskridande samverkan för att utveckla nya hållbara kulturella och/eller konstnärliga produkter och tjänster.
- Stödja partnerskap där kulturell och konstnärlig kompetens är en resurs för att utveckla innovationer i andra branscher.
- Stödja samverkan mellan kulturföretag och forskning.
- Utveckla miljöer för kompetensutveckling för att bygga kunskap och bilda nätverk.

Utveckling av kapaciteter i det fria kulturlivet och det civila samhället

Utveckling av kapaciteter i det fria kulturlivet och det civila samhället riktar sig till ideella organisationer, ekonomiska föreningar med godkända stadgar, aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning, trossamfund samt olika nätverk. Det innebär att stärka de självorganiserade kulturaktörerna men också de idéburna organisationernas röst så att de kan bidra till en hållbar lokal och regional utveckling av kulturlivet i Västra Götaland.

Önskad effekt: Ett rikt kulturliv och hållbart samhälle som bygger på invånarnas delaktighet.

Metod:

- Stödja de självorganiserade kulturaktörerna möjligheter till samverkan med offentliga organisationer.
- Stödja långsiktiga samverkansformer med det civila samhällets aktörer utifrån deras förutsättningar.
- Främja framväxten av Idéburet offentligt partnerskap (IOP), upphandling med social hänsyn, dialogbaserad upphandling och andra metoder som tar hänsyn till idéburna

aktörers förutsättningar och särart.

- Främja framväxten av arenor och nätverk för kunskapsuppbyggnad, metodutveckling och samverkan.